

Prezentácia predstavy kandidáta o jeho pôsobení v správnej rade v.v.i. RNDr. Pavol Farkašovský, DrSc.

Ako člen Správnej rady Ústavu experimentálnej fyziky sa chcem aktívne podieľať na riadení ústavu, jeho smerovaní a ďalšom napredovaní. Počas viac ako tridsaťročnej praxe na ÚEF som mal možnosť detailne sa oboznámiť so všetkými plusmi a mínusmi, ktoré tento ústav má a tieto poznatky spolu s tými, ktoré som získal pri práci v organizačných a riadiacich štruktúrach ústavu (ako podpredseda, resp. predseda vedeckej rady, vedúci Oddelenia teoretickej fyziky), by som rád zúročil pri pôsobení v správnej rade. Ústav experimentálnej fyziky patril dlhodobo k špičkovým ústavom Slovenskej akadémie vied, žiaľ v posledných rokoch ústav stagnuje, čo sa odzrkadlilo na jeho hodnotení pri poslednej akreditácii a podpísali sa pod to rovnakým dielom pomerne nízke čísla, čo sa týka celkového počtu publikácií, ich kvality, počtu citácií, ako aj aplikačné výstupy. Ak k tomu ešte prirátame pomerne slabé zapojenie do zahraničných grantových schém a špecifické problémy ohľadom doktorandského štúdia, je postavenie ústavu tak ako bolo podané v akreditačnej správe viac menej zákonite, no rozhodne neodpovedá možnostiam ústavu. ÚEF potrebuje reštart a obnovenie dynamiky vo všetkých vyššie spomínaných oblastiach. Doterajšia prax ukázala, že reštrikčná politika nevedie nikam a podľa mňa je potrebné v oveľa väčšej miere začať presadzovať motivačné nástroje. Jeden a polročná skúsenosť s rozdeľovaním hoc "malých" peňazí na oddelení teoretickej fyziky vo forme odmien úmerných práci za publikačnú aktivitu/kvalitu publikácií, ukázala výrazný impakt motivačnej zložky na počet a kvalitu výstupov, keď bol dosiahnutý nárast publikácií v priebehu roka o viac ako 50%. Za nadpriemernú prácu, resp. prácu nad rámec svojich povinností, musia byť ľudia primerane odmenení, ináč sa nepohneme ďalej.

Ak hovorím o reštarte, budúcnosti a smerovaní ústavu, hneď ako druhý kľúčový bod spomením výchovu doktorandov, pretože oni sú budúcnosťou ústavu a ústav naberá ľudí prakticky len cez doktorandov a asi sa to ani v blízkej budúcnosti nezmení, napriek fondom a štipendiám, cez ktoré by sme chceli získať hotových ľudí zo zahraničia. V tomto smere má ústav veľké rezervy. Priznajme si, a česť výnimkám, zberáme len omrvinky, čo na UPJŠ ostanú. V tomto smere musíme mať oveľa aktívnejšiu politiku, zameranú na vyhľadávanie a podchytenie talentovaných študentov na domácich univerzitách (cez pedagogickú činnosť, vedenie diplomových prác, atď.), ako aj v zahraničí (napr. Ukrajina), vhodnou formou propagácie. Keďže, ako som už spomínal, ústav naberá nových ľudí hlavne po linke, doktorand, postdoktorand, trvalá zmluva, s doktorandským štúdiom by mala byť úzko prepojená aj personálna politika ústavu a doktorandi by mali preferovane smerovať do skupín, ktoré majú drajv a vedecký výtlak.

Čo sa týka, ďalšieho neuralgického bodu, ktorým sú citácie a zapojenie do medzinárodných grantových schém, tak ten úzko súvisí s predchádzajúcim dvoma bodmi, s kvalitou publikácií a kvalitou ľudí, ktorých máme, resp. ktorých si vychováme. Toto je beh na dlhé trate, tu môžeme, ako som spomínal vyššie, cez motivačné nástroje stimulovať získavanie kvalitných publikácií, smerovať doktorandov do skupín, ktoré sú schopné takéto publikácie získavať, kde sú schopní ďalej rásť a napredovať a aktívne "čakať" (prezentovať výsledky na zahraničných konferenciách, vrátiť sa k praxi vysielania ukončených doktorandov na postdoktorálne pobyty v zahraničí), že sa to prejaví aj v citačnom ohlase a výraznejšom zapojení do medzinárodných grantových schém. Pre ústav je životne dôležité vychovať nové vedecké osobnosti, ktoré by reprezentovali, viedli a rozvíjali existujúce vedné smery na ÚEF v nasledujúcich dekádach.

Za dôležitú vec, ktorú by novo kreaovaná správna rada mala urobiť, považujem tiež obnovenie dôvery v Atestačnú komisiu, jediný legitímny orgán na posudzovanie vedeckej činnosti pracovníkov a úplne prinavrátanie do jej rúk všetkej agendy týkajúcej sa hodnotenia vedeckých pracovníkov.

Čo sa týka možných organizačných zmien ústavu, témy, ktorá sa z času na čas chronicky objavuje na rôznych fórach, tu zastávam názor, že k realizácii takýchto zmien musí byť získaný široký konsenzus na úrovni Akademickej obce a prvoradým kritériom musí byť ich prospešnosť pre ústav ako celok.

V neposlednom rade za veľmi dôležité považujem zlepšenie podmienok na pracovisku, mám tým konkrétne na mysli "starú" budovu na Watsonovej. Ak tam teploty v miestnostiach už prakticky od konca apríla, začiatku mája, atakujú hranicu 30 stupňov, je nemožné čo i len si predstaviť podávať adekvátne intelektuálne výkony za takýchto podmienok. Tento stav si rozhodne vyžaduje riešenie, zvlášť za situácie, keď sa každým rokom zhoršuje a počet dní s teplotami okolo 30 stupňov a viac prudko narastá.

To je len niekoľko tém, ktoré som zo svojho uhla pohľadu videl a považoval za dôležité vypichnúť a ktoré by správna rada ako kolektívny orgán mohla pojať do svojho portfólia, čo sa týka riadenia ako aj ďalšieho smerovania a napredovania ústavu.